METSÄTALOUS

Maisema ei ole julkinen hyödyke, eikä metsänomistajaa voida ainakaan nykylainsäädännön mukaan velvoittaa maisemanhoitoon. METSÄASIANTUNTIJA AIRI MATILA, METSÄTALOUDEN KEHITTÄMISKESKUS TAPIO

Lämpö pahentaa juurikääpätuhoja

ILMASTO MUUTTUU

Ilmastonmuutos uhkaa pahentaa juurikääpätuhoja, uutisoi Metsäntutkimuslaitos (Metla).

Jos ilman keskilämpötila nousee kuudella asteella, juurikääpä jyllää Etelä-Suomen havumetsissä 67 prosenttia aktiivisemmin kuin nykyisin. Pohjois-Suomessa sienen aktiivisuus kasvaisi 109 prosenttia.

Lämpeneminen on kuitenkin tuhoisampaa etelässä kuin pohjoisessa, koska kuivat hellejaksot koettelevat puuta enemmän kuin sientä. Tutkijat arvioivat, että pohjoisessa kasvillisuus ei kärsi kuivuudesta, vaikka ilmasto lämpenisikin.

Ilmastonmuutoksen vaikutusta metsän sienituhojen lisääntymiseen tutki **Michael Müllerin** vetämä tutkimusryhmä.

Jos talvet lyhenevät, kesähakkuut yleistyvät. Juurikääpä saattaa siksi levitä yhä pohjoisemmaksi. Sen vuoksi Metla suosittaa kesähakkuissa kantokäsittelyä koko maahan, pohjoisinta Lappia lukuunottamatta.

Kantokäsittely on tärkeää myös alueilla, joilla juurikääpää ei vielä esiinny.

Juurikääpä aiheuttaa kuusen tyvilahoa ja männyn tyvitervastautia ja on merkittävin metsäpatogeeni Suomessa.

Metsätaloudellinen vahinko on vuosittain noin 50 miljoonaa euroa.

SUVI NIEMI

OHJEET

Näin ehkäiset sienitauteja

Valitse kasvupaikalle sopiva puulaji ja oikea alkuperä.
Hoida taimikot ja harvenna nuori metsä ajallaan.
Käsittele kannot juurikäävän torjunta-aineella koko maassa lukuun ottamatta pohjoisinta Lappia.
Uudista lehtipuilla pahasti juurikäävän saastuttamat kuviot, mikäli mahdollista.
Vältä ulkomaisten metsäpuiden ja koristekasvien taimien käyttöä.
Lähde: Metla

Koskinen huolissaan kestävyyskriteereistä

Petu voimaan aikaisintaan 2014

Bioenergia-alan toimijoita ei pidä rasittaa liian raskailla biomassan kestävyysvaatimuksilla, joita EU-komissio kaavailee, maa- ja metsätalousministeri **Jari Koskinen** (kok.) totesi energiateollisuusseminaarissa torstaina.

Nykyisin Suomi tuo kaksi kolmasosaa käyttämästään energiasta ulkomailta. Viime vuonna tuontienergiaa ostettiin 13,5 miljardin eurolla.

”Kotimaisen bioenergian käytön lisääminen vähentää riippuvuutta tuontienergiasta. Samalla myös vaihtotaseemme kohenee.”

Koskinen vaati, että kotimaisia investointeja vauhditetaan pitkäjänteisillä ja ennakoitavilla tuki- ja lupajärjestelmillä.

Hän harmitteli pienpuun energiatuen käsittelyä komissiossa. ”Se on ollut vaikeaa ja edennyt hitaasti.”

Koskinen kertoi, että pienpuun energiatuki (petu) tulee voimaan aikaisintaan vuoden 2014 alusta. Siihen asti pienpuun korjuuta nuorista metsistä tuetaan kestävän metsätalouden rahoituslain mukaisella energiapuun korjuutuella.

Ministerin mukaan lähienergiasta hyötyvät kaikki.

”Tärkeimmät kotimaiset energialähteemme kasvavat metsissä, pelloilla ja soilla. Niiden kasvattaminen, korjuu, käsittely, kuljetus ja varastointi luovat kaivattuja työpaikkoja Suomeen.”

SUVI NIEMI

METSÄSTÄ LYHYESTI

Laiton puu häviää EU:sta ensi vuonna

Maaliskuussa voimaan astuva EU:n puutavara-asetus edellyttää, että puuta myyvien metsänomistajien ja puuta unionin alueelle tuovien yhtiöiden on pystyttävä osoittamaan, mistä puu tulee.

Suomalaisen metsänomistajan elämään asia ei juuri vaikuta. Uudistus vaatii vain, että metsänkäyttöilmoitusta ja puukaupan yhteydessä puun ostajan kanssa hyväksyttävää luovutusmittaustodistusta säilytetään viisi vuotta.

Asiasta kertoo Forest.fi.

Puuliitto kouluttaisi lomautettuja

Puuliiton mielestä UPM voisi lyhentää vanerityöntekijöidensä lomautuksia järjestämällä heille edes muutaman päivän koulutusta.

”Ymmärrämme, että tuotantoa on vaikea pyörittää, jos puuta ei keliolosuhteiden takia saada kuljetettua metsästä tehtaille. Koulutus olisi kuitenkin ansiokas panostus työntekijöiden osaamisen ylläpitämiseen ja kehittämiseen”, puheenjohtaja **Sakari Lepola** kommentoi.

Uusi keino vähentää sellun päästöjä

Aalto-yliopiston tutkijat osoittivat yksinkertaisen menetelmän vähentää fosforia sellutehtaan jätevesistä.

Rinnakkaissaostuksessa jäteveteen lisätään rautasulfaattia ennen biologista puhdistusta. Veteen liuennut fosfori saostuu puhdistamon biomassaan. Lopulta fosfori poistuu puhdistamolta lietteen mukana.

UK-puistosta uusia sammallajeja

Urho Kekkosen kansallispuistosta on löytynyt tänä syksynä jo kaksi sammallajia, joita ei ole ennen havaittu Suomessa.

Metsähallituksen suojelubiologi **Riikka Juutinen** keräsi näytteen tundrakinnassammalesta (*Scapania tundrae*) syyskuun viimeisellä viikolla Kiilopäältä. Tundrakinnassammalta kasvaa todennäköisesti vain arktisilla alueilla.

Lokakuun lopulla Metsähallitus uutisoi kuparikivisammalesta (*Grimmia atrata*).

Puurakennukset pärjäsivät kilvassa

Puurakennukset pärjäsivät Helsingin keskustakirjaston arkkitehtuurikilpailussa.

Kilpailussa pääsi keskiviikkona jatkoon kuusi työtä. Yhtä lukuun ottamatta kaikissa jatkoon päässeissä ehdotuksissa on puuelementtejä. Puolen jatkoon päässeistä voi sanoa olevan puurakennuksia, kertoo apulaiskaupunginjohtaja **Ritva Viljanen.**

Keskustakirjastoa suunnitellaan Töölönlahdelle. Sen pitäisi valmistua vuonna 2017.

Metsäliitto hakee rahoitusta

Metsä Groupin emoyhtiö Metsäliitto Osuuskunta laskee liikkeelle 175 miljoonan euron joukkovelkakirjalainan. Se on tarkoitettu yritys- ja yhteisösijoittajille. Laina erääntyy vuonna 2017, ja siitä saatavat varat käytetään nykyisten lainojen jälleenrahoitukseen.

Karjalasta metsätalouden pilottialue

Karjalan vallanpitäjät ovat sopineet Venäjän metsätalousviraston kanssa, että Karjalasta tulee intensiivisen metsätalouden pilottialue.

Puuntuotannon tehostamiseen mallia otetaan Suomesta, koska metsätyypit ovat samankaltaisia. Tarkoitus on lisätä erityisesti kasvatushakkuita, joilla saadaan parannettua myös puuston laatua.

Pilottiohjelma alkaa ensi vuonna. Asiasta kertoo Idän metsätieto.

Joka viides hakkuu muokkaa maisemaa näkyvästi

Tapio on julkaissut suositukset maisemakohteiden hakkuisiin. Opas on vapaasti ladattavissa internetistä.

Joka viides hakkuuala on sellainen, mikä näkyy laajalti ympäristöön.

Maisemakohteiden hakkuisiin saa apua Metsätalouden kehittämiskeskus Tapion tuoreista suosituksista.

Metsätalouden kannalta lohdullista on, että suurin osa talousmetsien hakkuista on sellaisia, ettei niillä juurikaan ole maisemavaikutuksia. Ne paljastuvat vasta läheltä ja sijaitsevat muutenkin sellaisissa paikoissa, mihin kulkijat harvoin eksyvät.

Haastetta hakkuiden suunnitteluun tuovat maisemassa näkyvät kohteet. Niitä on vilkkaiden teiden varsilla, vesistöjen rannoilla, vaarojen ja mäkien kyljissä sekä asutuksen läheisyydessä.

”Leimikon maisemallinen arvo on kiinni metsän käyttöpaineesta, näkyvyydestä ja kiinnostavuudesta”, tiivistää metsäasiantuntija **Airi Matila** Tapiosta.

Hyvän lopputuloksen avain on hakkuualojen rajaus ja säästöpuiden käyttö.

Metsänuudistustyöt suositellaan tehtäväksi kerralla kuntoon.

Vapaaehtoinen maisemahakkuu

Maiseman huomioon ottaminen on metsänomistajille vapaaehtoista kaava-alueiden ulkopuolella.

”Maisema ei ole julkinen hyödyke, eikä metsänomistajaa voida ainakaan nykylainsäädännön mukaan velvoittaa maisemanhoitoon. Siksi lähtökohtana on metsänomistajien tietoisuuden lisääminen sekä metsänomistajien omat tavoitteet”, Matila muistuttaa.

Kaava-alueilla metsätalouden harjoittaminen on vaikeampaa. Maisematyölupa saattaa asettaa hyvinkin tiukat rajat metsätaloudelle.

”Avohakkuiden sijaan metsien käsittely saattaa muuttua kevyiksi harvennuksiksi. Tällöin maanomistaja ei voi kohtuullisesti hyötyä maastaan”, Matila harmittelee.

Matilan mukaan Tapion oppaasta saa vinkkejä siihen, miten metsänomistajat saadaan tuntemaan metsiensä mahdollisuudet.

Joka viides kohde näkyy

Maisemanhoito on yksi tekijä onnistuneen metsätalouden kokonaisuudessa. Arvioiden mukaan joka viides uudistusala on maisemalle arvokas.

Matilan mukaan maisema on otettu varsin hyvin huomioon metsätaloudessa.

”Maisemanhoidollinen laatu on ollut viime aikoina vähintään hyvää tasoa lähes kaikilla arvioiduilla kohteilla”, Matila kertoo.

”Tulos viestii siitä, että metsänomistajat ja metsätalouden toimijat pitävät maisema-arvoja tärkeinä.”

JARMO PALOKALLIO

Tapion opas on ladattavissa osoitteesta www.tapio.fi ja sieltä kohdasta ”julkaisut”.

JAANA KANKAANPÄÄ

Paikalla sijainneesta pellosta on muistona lato. Kalle Vanhatalo ei ole vielä päättänyt, mikä sen tulevaisuus on.

Pienikin palsta on sijoitus

MERIKARVIA (MT)

Kalle Vanhatalo osti opiskeluaikojen kesätyötienesteillään viisi hehtaaria metsää. Hän suhtautuu pieneen palstaansa kuten mihin tahansa sijoitukseen.

”Heti kauppojen jälkeen oli pakko päästä metsään tekemään jotain. Kun hakattavaa ei ollut, raivasin ojanpientareita puhtaaksi ja tein omin voimin typpilannoitusta”, metsänhoitaja kertoo.

Tie on vierailuhetkellä auraamaton, mutta perillepääsy ei metsänomistajaa huoleta.

”Kyllä sen pitäisi ihan hyvässä kunnossa olla. Jouduin nimittäin tienhoitokunnan puheenjohtajaksi.”

Vanhatalo johdattaa vieraat tietä pitkin vanhalle ladolle. Entisen pellon reunassa sijaitseva lato mietityttää metsänomistajaa.

”Enpä oikein tiedä, mitä tälle tekisi. Purkamisesta tulisi kustannuksia, ja toisaalta olisi sääli jättää rakennus oman onnensa nojaan lahoamaan.”

Onnistunut pellonmetsitys

Puolitoista hehtaaria Vanhatalon metsälöstä on kuuselle istutettua peltoa. Omistaja on ilahtunut metsityksen esimerkillisestä onnistumisesta ja puiden reippaasta kasvusta.

”Boorinpuutteesta ei ole täällä tietoakaan. Vuosikasvut ovat olleet seitsemääkymmentä senttiä.”

Vanhatalo työskentelee Metsätalouden kehittämiskeskus Tapiossa. Metsälain uudistuminen mietityttää hyvän metsänhoidon suositusten tekemiseen osallistuvaa metsänhoitajaa.

”Uusi metsälaki mahdollistaisi esimerkiksi tämän palstan käsittelyn kerralla tai kahdessa erässä”, Vanhatalo vertaa.

Logistiikka edelleen ongelma

Vanhatalo toistaa usein kuullun totuuden: puuhuollossa logistiikka ja pienet käsittelyalat ovat ongelma.

”Onhan se järjetöntä, että monen sadan tuhannen euron kone käy jossain pikaisesti kääntymässä ja suuntaa heti toisaalle.”

Taloudellinen näkökulma korostuu Vanhatalon puheissa usein. Hänelle ei olisi mikään ongelma luopua palstasta, jos joku tarjoaisi tarpeeksi.

”Aikoinaan oli rahaa säästössä eikä tiedossa ollut suuria hankintoja. Metsäopiskelijana ajattelin, että olisi hyvä omistaa vähän metsää. Taloudellinen sijoitus tämä kuitenkin oli.”

Vastaavasti hän on hieman katsellut ympäröiviä metsiä kiinnostuneena.

Tarjouksia hän ei ole tehnyt.

”Jos metsäammattilainen soittaa ja tiedustelee maakauppojen mahdollisuutta, herää kenties epäilys vilunkipelistä. Puolueeton arviointi tulee tarpeeseen.”

Ei vain taloudellista iloa

Isäntä myöntää, että metsänomistamisesta on muutakin kuin taloudellista iloa.

”Kyllähän maanomistuksessa on tietynlaista viehätystä. Metsä on konkreettista omaisuutta.”

Vanhatalo kertoo, että viime talven myrskyjen jälkeen jännitti tulla katsomaan jälkiä. Mies sai kuitenkin huokaista helpotuksesta, koska suurempia tuhoja ei ollut syntynyt.

”Olen jo nyt suunnitellut metsänhoitoa pitkälle tulevaisuuteen. Ajattelin esimerkiksi jättää erään vaikeasti saavutettavan nurkan iäkkäät männyt säästöpuiksi.”

Vanhatalo muistelee lämmöllä puuta kotitilansa metsässä, jonka ympärillä kiristyy polkupyörän rengas. Hänen isoisänsä on heittänyt sen siihen vuosikymmeniä sitten.

”Tykkään itsekin jättää metsään jonkin merkin käynnistäni. Nostan vaikkapa kiven kannon päälle.”

ANTTI HIRSAHO

Metsälön varttuneempi osa oli harvennettu hyvään kasvukuntoon ennen kauppoja.

Suositukset valmistuvat ajoissa

Uuden metsälain valmistelu teettää kohtalaisen työrupeaman Tapiossa.

Päivitetyt hyvän metsänhoidon suositukset valmistuvat ensi vuoden aikana ja ne julkaistaan, kun metsälaki tulee voimaan.

”Kun niitä tullaan kysymään, vastauksen pitää olla valmiina”, **Kalle Vanhatalo** toteaa.

Hän on tyytyväinen siihen, että tulevaisuudessa metsänomistajan tavoitteet voidaan ottaa paremmin huomioon.

”Mielestäni metsän tulisi merkitä omistajalleen edes jotain. Ehkä uudella lailla on positiivista vaikutusta tähän.”

Hän muistuttaa myös suositusten tekoon osallistuvien asiantuntijoiden roolista.

”Usein unohdetaan, että Tapio ei ole ainoa metsänhoitosuosituksiin osallistuva taho. Esimerkiksi Metsäntutkimuslaitoksen kanssa tehtävä yhteistyö on tärkeää.”

ANTTI HIRSAHO